

Monumentnummer*: 507131

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 juli 1997
Kadaster deel/nr 82657/149

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Harlingen	Harlingen	Fryslân

<i>Locatienaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Harlingen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Harlingen	A			6573

*Omschrijving***

Inleiding

Het grote, blokvormige KANTOORGEBOUW met WONING en aangebouwde GARAGE is in 1924 gebouwd in opdracht van de voormalige Scheepvaart en Steenkolen Maatschappij. Het bouwblok ligt op de hoek van de Grote Bredeplaats met de Prinsenstraat, nabij de Zuiderhaven, binnen het beschermde stadsgezicht. Architect was Ing. C.J. Wierda uit Heerenveen. Het gebouw is ontworpen in een stijl die elementen ontleende aan de Um 1800-stijl en aan de baksteen-architectuur van architecten de Bazel en Berlage. Het gebouw is tot voor kort in gebruik geweest als bank. Het kantoorgedeelte en het woongedeelte staan thans beide leeg. Behalve het exterieur valt ook het interieur van het woongedeelte onder de bescherming van rijkswege.

Omschrijving

Het kantoorgebouw heeft een in hoofdvorm rechthoekige plattegrond: de voorgevel aan de Bredeplaats volgt de schuine rooilijn van de straat en de oostelijke zijgevel loopt breder en schuin naar achteren. Aan de achterkant grenst het gebouw aan twee panden aan de Noorderhaven, de nrs. 2 en 4. Het gebouw bestaat uit twee bouwlagen met daarop een twee bouwlagen hoge zolderverdieping. De eerste en tweede bouwlaag worden gescheiden door een zandstenen cordonlijst. De tweede bouwlaag en de zolderverdieping worden gescheiden door een bakstenen lijst met daarop een zandstenen kroonlijst. De hoge zolderverdieping wordt gedekt door een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

mansardedak van zwart geglazuurde Hollandse pannen. Het gebouw is in bruine bakstenen opgetrokken. Het gebouw is geheel onderkelderd. De kelderruimte is qua indeling grotendeels oorspronkelijk.

De voorgevel aan de Grote Bredeplaats wordt symmetrisch verdeeld door de grote ingangspartij. Deze is in 1989 gewijzigd. In dat jaar is ook het interieur van het kantoorgedeelte verbouwd. De voordeur, die geflankeerd werd door twee lage muurtjes met natuurstenen sierbollen, bevindt zich nu boven een bakstenen bordes-achtige verhoging. De voordeur is rechts bereikbaar via een natuurstenen trap en links via de oprit voor rolstoelgebruikers. De houten, brede voordeur is intact gebleven. Deze is voorzien van rijk snijwerk en in het midden van een gebogen zesruitslicht, waarvan de houten roeden ook gebogen zijn uitgevoerd. Het bovenlicht volgt aan de onderkant de gebogen lijn van de deur en heeft een houten versiering. De deur wordt omlijst door licht naar voren springende bakstenen pilasterprofielen met geprofileerde architraaf. Een zandstenen lijst verbindt de architraaf met de cordonlijst tussen de verdiepingen. Hier is te lezen: "SCHEEPVAART EN STEENKOLEN My". Links en rechts van de ingang bevindt zich een gelijk venster met drie zesruitsvensters en bovenlichten met glas-in-lood. De betonnen lateien boven de vensters worden bekroond door bakstenen trommelvelden met gebogen bakstenen strekken. De zandstenen cordonlijst scheidt de eerste van de tweede bouwlaag. In de tweede bouwlaag zitten vijf tweedelige vierruitsvensters met 2-ruits bovenlichten en strekken. De gebroken top wordt door een cordonlijst gedeeld in een derde en vierde bouwlaag. De top wordt omlijst door een zandstenen afsluitlijst met als bekroning een bronzen galjoen. Aan weerszijden van de cordonlijst in de top zijn twee korte pilasters met bol geplaatst. In de derde bouwlaag bevinden zich in het midden een Frans balkon met openslaande deur en vijfruits bovenlicht. Het hekwerk is vermoedelijk niet origineel. Aan het balkon is een vlaggestok bevestigd. Aan weerszijden hiervan twee tweedelige vierruitsvensters met tweeruits bovenlichten en strekken. Onder de bekroning bevindt zich een half rond venster met gietijzeren roedeverdeling en halfronde strek. Direct onder het bronzen galjoen bevindt zich een zandstenen rechthoekige plaat met daarin het jaartal 1924. De westelijke zijgevel aan de Prinsenstraat wordt door de vensters en de vier regenpijpen in vijven gedeeld. In de eerste bouwlaag bevinden zich van rechts naar links: in de eerste gevelvlak een venster met tweedelig zesruitsvenster en bovenlichten met glas-in-lood en een betonnen latei. Hierboven een bakstenen trommelveld met gebogen strek. In het tweede, derde en vierde gevelvlak drie driedelige zesruitsvensters met bovenlichten met glas-in-lood, bakstenen trommelvelden en gebogen strek. In het vijfde gevelvlak de houten deur naar het woongedeelte. Twee treden van natuursteen voor de rijk versierde deur, die vrijwel gelijk is aan de deur van het kantoorgedeelte. Een betonnen latei met bakstenen trommelveld en gebogen strek sluit de verticaliteit af. In de tweede bouwlaag zitten vijf tweedelige vierruitsvensters met dubbele bovenlichten met glas-in-lood. De vensters rusten op een zandstenen cordonlijst die om de regenpijpen doorloopt. Boven alle vensters een strekboog. Een brede daklijst, die bestaat uit een bakstenen lijst en een zandstenen kroonlijst, sluit de zijgevel af. De lijst volgt het beloop van de waterreservoirs boven de regenpijpen. Drie gemetselde dakkapellen rusten op de dakhelling. Zij zijn voorzien van een top in de vorm van een vrij strakke klokgevel waarop een zandstenen omlijsting rust. In iedere dakkapel bevindt zich een tweedelig vierruitsvenster met dubbel bovenlicht met glas-in-lood. Aan de Prinsenstraat bevindt zich ook de ingang naar de aangebouwde GARAGE. De garage is tegen de achtergevel gebouwd. De grote houten inrijdeur wordt versierd door een snijwerk van vier ruitvormige patronen. Boven de openslaande deuren bevindt zich een vierdelig bovenlicht met glas-in-lood. De deurpartij wordt afgesloten door een gemetseld trommelveld met gebogen strek. De gevel van de garage wordt afgesloten met een schuine zandstenen daklijst waarop links een piron met bol is geplaatst. De achtergevel van het gebouw bestaat visueel door de zijgevel van de aangebouwde garage -die een eenheid met het kantoorgebouw vormt- en de achtergevel van het gebouw vanaf de twee bouwlaag. Deze gevel is voorzien van een top als aan de voorzijde. In de top zitten twee tweedelige vierruitsvensters met tweeruits bovenlichten met strek. Tussen deze vensters een vierruitsvenster met tweeruits bovenlicht. Boven dit venster bevindt zich een half rond venster met vijfdelige roedeverdeling. Het platte dak boven de garage is vanaf deze gevel bereikbaar via een houten deur met vierruits licht en drieruits bovenlicht.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De oostelijke zijgevel springt in het midden naar binnen; ten zuiden van deze sprong grenst de gevel aan het pand nr. 3.

Het INTERIEUR van het kantoorgedeelte is volledig verbouwd en wordt niet beschreven. Het interieur van het woongedeelte is volledig intact. De woning is bereikbaar via de voordeur aan de Prinsenstraat. In de hal bevindt zich een tochtportaal met glas-in-lood in het vierruits bovendeel en in het tweeruits bovenlicht. Vanaf de hal gaat een houten trap naar de eerste bouwlaag. De trap is voorzien van lambrisering en van Art Noveau-siermotieven. Op de eerste verdieping bevinden zich: - rechts van de trap de deur naar het platje; - tegenover de trap de deur naar de keuken, waar de oorspronkelijke kasten nog aanwezig zijn; - daarnaast de deur naar de eetkamer en woonkamer. Eetkamer en woonkamer worden door een houten scheidingswand met kasten en dubbele deur met 2x zesruits glas-in-lood gescheiden. De kasten aan weerszijden van de deur zijn dubbel. De bovenkasten zijn van glas-in-lood voorzien. In beide kamers ligt parketvloer. Vervolgens zijn op de eerste verdieping aanwezig: - een vergaderzaal; - een kast; - twee toiletten; - tussen de toiletten en de kast bevindt zich een halletje met een trap naar boven. Boven deze trap bevinden zich twee verticale, licht gebogen vensters met glas-in-lood, waarin schepen worden afgebeeld. Op de tweede verdieping bevinden zich vier slaapkamers met de oorspronkelijke kasten, de badkamer, een dienstbodekamer en twee toiletten. De zolderverdieping is oorspronkelijk.

Waardering

Het kantoorgebouw met bovenwoning aan de Grote Bredeplaats 1 te Harlingen is van cultuur- en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een sociaaleconomische ontwikkeling;
- voor de geschiedenis van de architectuur;
- voor het oeuvre van de architect;
- vanwege het bijzondere materiaalgebruik en de bijzondere ornamentiek;
- als onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en architectonisch van nationaal belang is;
- voor het aanzien van de streek en de stad;
- vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur;
- vanwege de architectonische gaafheid van het interieur van het woongedeelte;
- vanwege de architectonische zeldzaamheid binnen de provinciale grenzen.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Handelskantoor

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument